

10 jaar VMBO  
9 november 2009  
De Reehorst Ede



# Competentiegericht leren in het (V)MBO

# Aanleiding

## 2004-2007

- Leerlingen doen ervaringen op op diverse werkplekken binnen en buiten de school de Rentmeesterhof, Nannies, woonzorgcentrum, de bistro, de maaltijdservice, de balie, de stages
- Leerlingen werken competentiegericht, reflecteren en worden beoordeeld
- Er gebeurt te weinig met die leerervaringen, de leer- en ontwikkelpunten, de mentor heeft geen totaalbeeld (en de leerling ook niet)
- Bij de doorstroom naar het ROC spelen deze ervaringen nauwelijks een rol

## 2007-2008

- Ontwikkeling competentieleerlijn als onderdeel van het loopbaanleren opgenomen in projectplan “Samen Leren”, een project van het Consortium Stimuleringsinitiatief
- Contacten met het ROC gelegd, afspraken gemaakt over start werkgroep
- Start werkgroep ‘ontwikkelen competentielijnen VMBO-MBO’
- Overzicht gemaakt van de competenties die op verschillende plaatsen gebruikt worden

## Competenties

Kandinsky College	Cito-VMBO	ROC	Kandinsky college portfolio	CEVO	Horizon College
1. Plannen	1. Planmatig en georganiseerd werken	Q. Plannen en organiseren	Zelfstandigheid en organisatie	ZW/K/2 (planmatig werken)	Verantwoordelijk zijn  Methodisch kunnen werken
2. Samenwerken	4. samenwerken	E. Samenwerken en overleggen G. Relaties opbouwen en netwerken		ZW/K/2 ( samenwerken bij het uitvoeren van werkzaamheden)	Kunnen samenwerken professioneel handelen
3. Zelfstandig werken en leren	3. Informatie verwerken en onderzoeken 6. Problemen oplossen, beslissen, acties kiezen	A. Beslissingen en activiteiten initiëren B. Aansturen C. Begeleiden K. Vakdeskundigheid toepassen L. Materialen en middelen inzetten N. Onderzoeken O. Creëren en innoveren P. Leren	Zelfstandigheid en organisatie	ZW/K/2 (systematisch werkzaamheden uitvoeren, economisch bewust omgaan met materialen en middelen, werkzaamheden op een veilige wijze uitvoeren, milieubewust handelen, hygiënisch werken) ZW/K/6 ( mbv geautomatiseerde systemen informatie opzoeken, werken met software, verslag maken, administratieve werkzaamheden uitvoeren) ZW/K/8 (activiteiten voorbereiden en uitvoeren)	Probleemoplossend en creatief zijn
4. Werkhouding		R. Op de behoeften van de klant richten S. Kwaliteit leveren T. Instructies en procedures opvolgen U. Omgaan met veranderingen en aanpassen V. Met druk en tegenslag omgaan W. Gedrevenheid en ambitie tonen X. Ondernemend en commercieel handelen Y. Bedrijfsmatig handelen	Motivatie en inzet  Verantwoordelijkheid	ZW/K/2 ( aan- en inpassen in de bedrijfscultuur) ZW/K/5 ( Grondhouding)	Initiatiefrijk zijn

Uit deze vergelijking hebben we 8 basiscompetenties gekozen waarvan VMBO en MBO vinden dat het algemene competenties zijn:

- Zelfstandig werken
- Samenwerken
- Planmatig en georganiseerd werken
- Aandacht en begrip tonen
- Leren
- Initiatief tonen
- Communiceren
- Reflecteren

Deze 8 competenties zijn besproken met de teamleiders van het ROC sector Z&W. Zij hebben op hoofdlijnen ingestemd met de gekozen competenties

De 8 basiscompetenties hebben we

- ◉ uitgeschreven in ROC activiteiten,
- ◉ in VMBO taal herschreven
- ◉ en omschrijvingen gemaakt op basis- en kaderniveau, startniveau 2,3,4 ROC

Start gemaakt met de ontwikkeling van een **volgformat** waarin de **groei** van leerlingen kan worden aangegeven aan de hand van deze competenties.

In dat format moet ook aangegeven worden hoe de leerling heeft bewezen dat zij bepaalde zaken heeft laten zien

Het format moet zowel voor leerlingen als voor docenten duidelijk en eenvoudig zijn



# Competentie 1: Samenwerken

## Niveau 2 / 3 / 4 ROC

### Kreet: Teamwork.

Denken aan: iets doen met anderen, samen verantwoordelijk zijn, overleggen, raadplegen, afspraken maken, afstemmen, luisteren naar elkaar, bijdrage van anderen belangrijk vinden, eerlijk zijn, afspraken nakomen, initiatief tonen.

Niveau 1/2 ROC	Niveau 2/3 ROC	Niveau 3/4 ROC
<b>Ik:</b>	<b>Ik:</b>	<b>Ik:</b>
<ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> ik werk het liefst alleen</li><li><input type="checkbox"/> kan afspraken maken met anderen</li><li><input type="checkbox"/> doe wat anderen van mij vragen</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> overleg regelmatig met andere leerlingen</li><li><input type="checkbox"/> kan afspraken maken en kom deze na</li><li><input type="checkbox"/> help anderen graag</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> kan met verschillende mensen samenwerken</li><li><input type="checkbox"/> kan afspraken maken en anderen wijzen op hun verantwoordelijkheid</li><li><input type="checkbox"/> kan tijdens samenwerken leiding geven en ik zelf met ideeën</li></ul>

**Bewijsstukken:**

Groepswerkstuk, groepspresentatie, beoordeling groepsgenoten, gemaakte afspraken nakomen, beoordeling observatie begeleider.

Omschrijving bewijzen	Datum	Echt van jou?	Soort bewijs *	Varia tie*	Niveau	Paraaf begeleider
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

Loopbaangesprek	Datum 1 <sup>e</sup> gesprek
Waar heb je de opdrachten gedaan	
Ervaringen, wat ging goed en wat ging minder goed?	
Leerpunten volgende periode	
Paraaf begeleider	

# Verlag loopbaangesprek

Naam	
Datum	
We hebben gepraat over (welke competenties zijn besproken)	
Het ging afgelopen periode heel goed met	
Het ging afgelopen periode minder goed met	
Ik wilde komende periode werken aan	

# Eisen aan bewijzen

Bewijzen moeten

- ⦿ Authentiek zijn
- ⦿ Actueel
- ⦿ Gevarieerd (b.v. in verschillende contexten)
- ⦿ Relevant zijn

Bij groepsopdrachten moet het aandeel van de leerling afzonderlijk te beoordelen zijn

# Bewijzen

Vanuit alle vakken worden onderdelen aangegeven als bewijs (b.v presentaties, verslagen, onderzoeken, beoordelingen van activiteiten, stageverslagen, zelfreflectieverslagen etc.)

Leerlingen kunnen ook zelf bewijzen voordragen

# Het stappenplan

## Juni '08

- In een pilot is het format uitgeprobeerd met 12 (basis)leerlingen Zorg en Welzijn
- Start werkgroep Loopbaanleren en competenties Kandinsky breed met collega's uit onderbouw en sector Economie
- ROC: steeds meer collega's worden op de hoogte gebracht, b.v. alle intakers
- Vmbo's in de regio Nijmegen worden geïnformeerd (het zou goed zijn wanneer in de toekomst alle leerlingen in het Nijmeegse met eenzelfde competentieformat zouden instromen in het ROC)

# Het stappenplan

## Schooljaar 2008-2009

### Zorg en welzijn

- Scholing team Zorg en Welzijn en de mentoren  
zelfstandig leren en voeren van loopbaangesprekken
- Alle 3e jaars Zorg en Welzijn gaan met het format in het portfolio werken
- De 12 leerlingen gaan verder met het format in leerjaar 4
- In het ROC: zoeken naar een goede aansluiting wanneer leerlingen met dit format zich aanmelden in 2010 (maken van een POP m.b.v. het format)



# Het stappenplan

## Schooljaar 2008-2009 Loopbaanleren Kandinsky Breed

- Ook in de onderbouw en sector economie zijn de competenties opgenomen in de rapportage
- Voor de onderbouw wordt leerlingmateriaal rondom loopbaanleren en competenties ontwikkeld, per periode 1 competentie
- In de sector Economie worden de ontwikkelingen bij Z&W gevolgd en getoetst op bruikbaarheid
- In de sector Economie wordt een pilot gestart met het voeren van loopbaangesprekken

# De plannen

## Schooljaar 2009-2010

- Alle 3e en 4e jaars Zorg en Welzijn gaan met het format werken
- Ook tijdens de stage wordt de groei en ontwikkeling gevolgd a.d.h.v. de competenties
- In de onderbouw maakt loopbaanleren deel uit van de leerlingbegeleiding “Emotioneel sterk’ (APS)
- In de sector Economie wordt ook gewerkt met loopbaanleren en met een competentievolgformat
- Op het ROC is de inhoud van het format onderdeel van het intakegesprek en de warme overdracht
- Andere VMBO’s in het Nijmeegse kunnen het format ook gebruiken
- In de VM2 pilot van het Kandinsky College met het ROC wordt het format ingezet bij de studieloopbaanbegeleiding

# Vragen?

[B.Dirksen@Roc-Nijmegen.nl](mailto:B.Dirksen@Roc-Nijmegen.nl)

[m.verberk@kandinsky.nl](mailto:m.verberk@kandinsky.nl)

[b.wiersma@kandinsky.nl](mailto:b.wiersma@kandinsky.nl)